

CEPLJENJE PROTI STEKLINI IN OBRAVNAVA OSEB V ANTIRABIČNIH AMBULANTAH V LETU 2021

- PRELIMINARNO POROČILO -

Program cepljenja in zaščite z zdravili opredeljuje obvezno predekspozicijsko cepljenje proti steklini za vse osebe, ki so pri svojem delu ali praktičnem pouku izpostavljene okužbi z virusom stekline. Poeksposicijsko cepljenje je obvezno za vse osebe, ki so bile izpostavljene okužbi z virusom stekline, in sicer:

- za osebo, ki jo je ugriznila ali kako drugače ranila stekla divja ali domača žival (potrjena izpostavitev virusu stekline);
- za osebo, ki jo je poškodovala žival, ki je bila sumljiva na steklino in je ni mogoče imeti pod veterinarsko kontrolo (npr. poškodba se je zgodila v endemski državi, žival, ki je povzročila poškodbo, je nelegalno uvožena iz endemske države ali je bila nedavno v endemski državi, ...);
- za osebo, ki jo je ugriznil pes ali mačka, sumljiva na steklino, ki v 10 dneh po ugrizu pokaže znake stekline, pogine, je ubita ali se izgubi ter osebo, ki jo je poškodovala druga žival, sumljiva na steklino, ki v 20 dneh po ugrizu pokaže znake stekline, pogine, je ubita ali se izgubi;
- za osebo, ki je bila v negotovem stiku z netopirji/ direktnem stiku z netopirjevo slino ali živčnim tkivom;
- za osebo, ki je bila v stiku z vsebino (tekočino) vabe za cepljenje lisic;
- v primeru drugih indikacij po presoji zdravnika v antirabični ambulanti.

Zdravstveno varstvo pred steklino izvajajo specializirane ambulante območnih enot NIJZ v skladu z nacionalnimi priporočili.

1. PREDEKSPOZICIJSKO CEPLJENJE

Tabela 1: Število predekspozicijsko cepljenih proti steklini, Slovenija, 2021

REGIJA	BAZIČNO	REVAKCINACIJA
CELJE	12	0
NOVA GORICA	0	0
KOPER	2	0
KRANJ	0	0
LJUBLJANA	185	0
MARIBOR	6	1
M. SOBOTA	1	0
NOVO MESTO	6	0
RAVNE	1	0
SLOVENIJA	213	1

Tabela 2: Predeksposičijsko cepljeni proti steklini, po kategoriji izpostavljenosti, Slovenija, 2021

RAZLOG ZA CEPLJENJE	BAZIČNO	REVAKCINACIJA
Izpostavljenost pri delu	48	0
Izpostavljenost pri vajah	131	0
Potniki	32	0
Epidemiološka indikacija	0	0
Ostali	2	1
SKUPAJ	213	1

2. POEKSPONCIJSKO CEPLJENJE

Tabela 3: Število obravnavanih in število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, 2012 - 2021

LETO	ŠTEVIL OBRAVNANAVANIH	ŠTEVIL CEPLJENIH	DELEŽ CEPLJENIH (%)
2012	2738	806	29,4
2013	2542	742	29,2
2014	2619	737	28,2
2015	2515	768	30,5
2016	2499	704	28,2
2017	1435	189	13,2
2018	1057	146	13,8
2019	943	154	16,3
2020	324	44	13,6
2021	290	32	11,0

Tabela 4: Število obravnavanih in število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po regijah, Slovenija, 2021

REGIJA	ŠT. OBRAVNANAVANIH OSEB	ŠTEVIL CEPLJENIH OSEB		
		cepljeni	popolno cepljeni	prekinili cepljenje
CELJE	36	5	5	0
NOVA GORICA	4	0	0	0
KOPER	26	2	0	0
KRANJ	35	2	2	0
LJUBLJANA	27	12	12	0
MARIBOR	47	7	6	0
M. SOBOTA	25	3	3	0
NOVO MESTO	68	1	1	0
RAVNE	22	0	0	0
SLOVENIJA	290	32	29	0

Tabela 5: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini po regijah, Slovenija, 2012 – 2021

REGIJA	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
CELJE	181	176	161	171	128	17	17	13	3	5
GORICA	33	18	20	21	18	6	16	3	0	0
KOPER	42	48	40	43	64	13	14	21	1	2
KRANJ	64	47	61	51	74	23	14	13	5	2
LJUBLJANA	130	129	135	160	482	81	45	54	14	12
MARIBOR	166	141	156	136	133	21	27	20	21	7
M. SOBOTA	45	54	50	49	33	9	5	12	0	3
NOVO MESTO	111	98	87	95	86	15	16	9	0	1
RAVNE	34	31	27	42	9	4	4	6	0	0
SLOVENIJA	806	742	737	768	1027	189	158	151	44	32

Tabela 6: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po spolu, Slovenija, 2021

REGIJA	SKUPAJ	MOŠKI	ŽENSKE
CELJE	5	2	3
NOVA GORICA	0	0	0
KOPER	2	0	2
KRANJ	2	0	2
LJUBLJANA	12	7	5
MARIBOR	7	2	5
M.SOBOTA	3	0	3
NOVO MESTO	1	0	1
RAVNE	0	0	0
SLOVENIJA	32	11	21

Tabela 7: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po starosti, Slovenija, 2021

REGIJA	0-6	7-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	≥ 60
CELJE	0	1	0	0	1	1	1	1	0
N. GORICA	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KOPER	1	0	0	0	1	0	0	0	0
KRANJ	0	0	0	0	1	0	0	1	0
LJUBLJANA	1	1	0	0	4	2	3	1	0
MARIBOR	0	0	1	1	2	2	0	0	1
M.SOBOTA	0	0	0	0	1	1	1	0	0
N. MESTO	0	0	0	0	0	1	0	0	0
RAVNE	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SLOVENIJA	2	2	1	1	10	7	5	3	1

Tabela 8: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po načinu izpostavljenosti, Slovenija, 2021

REGIJA	I. kategorija	II. kategorija	III. kategorija
CELJE	0	0	5
NOVA GORICA	0	0	0
KOPER	0	1	1
KRANJ	0	0	2
LJUBLJANA	2	5	5
MARIBOR	0	0	7
M.SOBOTA	2	1	0
NOVO MESTO	0	1	0
RAVNE	0	0	0
SLOVENIJA	4	8	20

I. kategorija: dotik ali krmljenje živali, lizanje nepoškodovane kože; dotik vabe s cepivom (za cepljenje lisic) z roko, na kateri je koža nepoškodovana; dotik živali, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom ali taka žival poliže človeka po nepoškodovani koži;

II. kategorija: rahel ugriz nepokrite kože; manjše praske ali odrgnine, ki ne krvavijo; ugrizi, praske glodavcev in primatov; dotik tekočine cepiva v poškodovani vabi (za cepljenje lisic) z roko, na kateri je koža poškodovana; žival, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom poliže človeka po poškodovani koži;

III. kategorija: ugrizi ali praske skozi kožo; kontakt sluznice ali poškodovane kože s slino (npr. lizanje); ne izvan ugriz primatov v glavo ali vrat v državah z visokim tveganjem; praske ali ugrizi netopirjev; kontaminacija sluznice ali sveče poškodbe na koži s tekočino cepiva iz poškodovane vabe (za cepljenje lisic); kontaminacija sluznice ali sveče poškodbe na koži s slino živali, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom;

Tabela 9: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, glede na vrsto živali, ki so osebo poškodovale, Slovenija, 2021

REGIJA	PES	MAČKA	DRUGE DOMAČE ŽIVALI	LISICA	GLODALCI	DRUGE ŽIVALI	STIK Z VABO ZA CEPLJENJE LISIC
CELJE	3	0	0	0	0	2	0
NOVA GORICA	0	0	0	0	0	0	0
KOPER	0	0	0	0	0	2	0
KRANJ	1	0	0	0	0	1	0
LJUBLJANA	6	1	0	0	0	5	0
MARIBOR	2	1	0	0	0	3	0
M.SOBOTA	1	2	0	0	0	0	0
NOVO MESTO	0	0	0	0	0	1	0
RAVNE	0	0	0	0	0	0	0
SLOVENIJA	13	4	0	0	0	14	0

3. SEROPROFILAKSA PROTI STEKLINI

REGIJA	ZAŠČITA Z IMUNOGLOBULINI PROTI STEKLINI
CELJE	5
NOVA GORICA	0
KOPER	2
KRANJ	1
LJUBLJANA	2
MARIBOR	1
MURSKA SOBOTA	0
NOVO MESTO	0
RAVNE	0
SLOVENIJA	11

4. ZAKLJUČEK

V letu 2016 se je Slovenija proglašila za državo, prosto stekline. O tem smo obvestili strokovno javnost in dali navodila, v katerih primerih osebe, ki so jih poškodovali živali, napotiti v antirabično ambulanto. Posledično se je v zadnjih treh letih število obravnav v antirabičnih ambulantah in s tem tudi število postekspozicijsko cepljenih oseb zmanjšalo. Dodatno pa je v letu 2021 zaradi epidemije covida-19 v Sloveniji prišlo še do dodatnega zmanjšanja v številu antirabičnih obravnav, kar je najverjetneje odraz omejitev gibanja in mednarodnih potovanj zaradi same epidemije. Poleg tega je veterinarska služba tudi prenehala s peroralnim cepljenjem lisic proti steklini.

Naloga zdravstvene službe je tudi pravočasno cepljenje oseb v primeru indikacije. Zato je nujno vzdrževati dobro povezavo med območnimi enotami NIJZ, kjer delujejo specializirane antirabične ambulante in območno veterinarsko službo.

Pričakujemo, da bo veterinarska služba tudi v bodoče pravilno in hitro ukrepala v primeru stekle ali na steklino sumljive živali ter dobro sodelovala z zdravstveno službo območnih enot NIJZ.

Pripravil:

Center za nalezljive bolezni, NIJZ

december, 2022 (posodobitev september 2023)